

ΠΡΟΤΑΣΗ

Απαγόρευση χορήγησης κρατικών ενισχύσεων και δυνατότητα εξαίρεσης βάσει αποφάσεως του Συμβουλίου (άρθρα 107 και 108, παρ. 2 ΣΛΕΕ)

του Δημήτρη Μάρδα
Υφυπουργού Εξωτερικών

Ι. Σύστημα Συνθηκών. Σύμφωνα με το άρθρο 107, παρ. 1 ΣΛΕΕ, ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη και νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως (**αρχή της απαγόρευσης των κρατικών ενισχύσεων**). Η νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ (ΔΕΕ) έχει επιβεβαιώσει τόσο την ανωτέρω αρχή της απαγόρευσης χορήγησης κρατικών ενισχύσεων, εκ της οποίας εξαιρούνται μόνον οι περιπτώσεις του άρθρου 107, παρ. 2 ΣΛΕΕ (ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα προς μεμονωμένους καταναλωτές, ενισχύσεις λόγω θεομηνιών ή άλλων έκτακτων γεγονότων) όσο και την ευρύτατη εμβέλεια της έννοιας της κρατικής ενίσχυσης κατά το άρθρο 107, παρ. 1 ΣΔΛΕΕ.

Η απαγόρευση των Συνθηκών μπορεί να καμφθεί από την Επιτροπή στην οποία κοινοποιούνται από τις εθνικές αρχές τα σχέδια κρατικών ενισχύσεων προ της εφαρμογής τους (**μηχανισμός ελέγχου εκ μέρους της Επιτροπής**). Ειδικότερα, η Επιτροπή μπορεί να κρίνει ως συμβατές με την εσωτερική αγορά τις κοινοποιούμενες ενισχύσεις εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 107, παρ. 3 ΣΛΕΕ (περιφερειακές ενισχύσεις, ενισχύσεις λόγω σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους, ενισχύσεις υπέρ συγκεκριμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, ενισχύσεις για την προώθηση σχεδίων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, πολιτιστικές ενισχύσεις). Οι εν λόγω απαλλαγές χορηγούνται είτε με ατομική απόφαση της Επιτροπής (άρθρο 108, παρ. 2 ΣΛΕΕ), είτε μέσω κανονισμών ομαδικών απαλλαγών (άρθρα 109 και 108, παρ. 4 ΣΛΕΕ, πχ. ομαδική απαλλαγή για ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις).

Σε περίπτωση μη κοινοποίησης ενισχύσεων προς την Επιτροπή, αυτές θεωρούνται παράνομες σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως ουσιαστικού περιεχομένου. Η

υποχρέωση κοινοποίησης αίρεται μόνον στην περίπτωση ενισχύσεων που πληρούν τις προϋποθέσεις ομαδικής απαλλαγής.

II. Εξαιρετική εξουσία Συμβουλίου. Η μόνη εξαίρεση που εισάγεται στην εξουσία της Επιτροπής να κρίνει το συμβατό των κρατικών ενισχύσεων αφορά **στην εξουσία του Συμβουλίου**, βάσει του άρθρου 108, παρ. 2, τρίτου εδαφίου ΣΛΕΕ, «**κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους... να αποφασίσει ομοφώνως ότι ενίσχυση που έχει θεσπισθεί ή που πρόκειται να θεσπισθεί από το κράτος αυτό θεωρείται συμβατή με την εσωτερική αγορά, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 107 ΣΛΕΕ ή των προβλεπομένων από το άρθρο 109 ΣΛΕΕ κανονισμών, αν εξαιρετικές περιστάσεις δικαιολογούν μια τέτοια απόφαση.**»

Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ, η εξουσία που απονέμει στο Συμβούλιο η διάταξη αυτή **έχει εξαιρετικό χαρακτήρα** (βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ 29 Ιουνίου 2004, C-110/02, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2004, σ. I-6333, σκ. 29-31). Από την άλλη πλευρά, το Συμβούλιο διαθέτει **ευρεία εξουσία εκτιμήσεως** για να διαπιστώσει εάν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν μια απόφαση απαλλαγής και ο δικαστικός έλεγχος του ΔΕΕ περιορίζεται, σε αυτές τις περιπτώσεις, στον έλεγχο προδήλου πλάνης εκτιμήσεως του Συμβουλίου (βλ. ΔΕΕ 4 Δεκεμβρίου 2013, C-111/10, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, σκ. 97-98, 110).

Σε αυτό το πλαίσιο, έχει επίσης νομολογηθεί ότι το Συμβούλιο δεν δικαιούται να αποφασίσει την απαλλαγή ενισχύσεων που έχουν ήδη κριθεί από την Επιτροπή ως μη συμβατές με την εσωτερική αγορά, ούτε ενισχύσεις που έχουν ως σκοπό να αντισταθμίσουν την επιστροφή ποσών βάσει προηγούμενων αποφάσεων της Επιτροπής περί μη συμβατών ενισχύσεων (**αποφυγή καταστρατήγησης αποφάσεων Επιτροπής**, βλ. ΔΕΕ 4 Δεκεμβρίου 2013, C-111/10, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, σκ.43-45).

Από διαδικαστική άποψη, το Συμβούλιο αποφασίζει **με ομοφωνία εντός τριών μηνών από την υποβολή σχετικής αιτήσεως από κράτος μέλος**. Η υποβολή της εν λόγω αιτήσεως έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της διαδικασίας ελέγχου που έχει τυχόν κινήσει η Επιτροπή για την ίδια ενίσχυση. Εάν δεν ληφθεί απόφαση από το Συμβούλιο εντός του τριμήνου, αποφασίζει η Επιτροπή για την υπό κρίση ενίσχυση.

Το ζητούμενο: 1^η επιλογή και η επιθυμητή. Να χρησιμοποιηθεί το άρθρο 107, παρ. 3 στο χώρο των κρατικών προμηθειών και ειδικότερα να γίνει αποδεκτή η πρακτική του Buy national για 4 χρόνια λόγω λόγω σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους. Οι εν λόγω απαλλαγές χορηγούνται είτε με ατομική απόφαση της Επιτροπής (άρθρο 108, παρ. 2 ΣΛΕΕ), είτε μέσω κανονισμών ομαδικών απαλλαγών (άρθρα 109 και 108, παρ. 4 ΣΛΕΕ, πχ. ομαδική απαλλαγή για ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις).

2^η επιλογή η χρήση του άρθρου 108 παρ. 2

Η επίπτωση της εφαρμογής του Άρθρου 107 ή 108 στο ενδοκοινοτικό εμπόριο θα είναι ιδιαίτερα μικρή καθώς η προσωρινή προτεινόμενη προστασία μόνο στο χώρο των κρατικών προμηθειών των υλικών και υπηρεσιών, αφορά ένα μικρό σύνολο κλάδων της βιομηχανίας (ένδυσης, υπόδησης κ.λπ), εντάσεως εργασίας κατά κύριο λόγο, όπου η χώρα έχει εγχώρια παραγωγή. Αντίθετα οι επιπτώσεις στα προϊόντα της ηλεκτρομηχανικής, μεταφορών κ.λπ, με ιδιαίτερο βάρος στην παραγωγή των κρατών-μελών της ΕΕ οι buy national practices θα είναι μηδαμινές, λόγω ανύπαρκτης ή πολύ μικρής εγχώριας παραγωγής.